

KONSPEKT

Zajęcia stanowią element konkursu „Bezpieczna szkoła” i odbywają się w ramach zadania konkursowego: *Mój przyjaciel jest inwalidą - jak kształtować podstawy akceptujące niepełnosprawność.*

Punktem wyjścia dla uczestników jest film „Potężny i szlachetny”.

TEMAT ZAJĘĆ: Równo nie znaczy tak samo. O równych szansach i dyskryminacji osób z niepełnosprawnością.

GRUPA WIEKOWA: szkoła gimnazjalna i ponadgimnazjalna

CZAS TRWANIA: godzina lekcyjna (45 minut)

MIEJSCE: budynek szkoły, klasa szkolna

TERMIN: styczeń 2012

CELE:

Uczniowie/uczennice po lekcji wiedzą:

- co to jest stereotyp, uprzedzenie, dyskryminacja,
- jakie są rodzaje niepełnosprawności.

Uczniowie/uczennice po lekcji potrafią:

- wskazać przejawy dyskryminacji osób z niepełnosprawnością w najbliższym otoczeniu,
- wykazują większą wrażliwość na przejawy dyskryminacji osób z niepełnosprawnością.

METODY : dyskusja, burza mózgów, miniwykład

FORMY : praca w grupie

POMOCE: materiał dla osoby prowadzącej, duże arkusze papieru, mazaki

OSOBA PROWADZĄCA: wychowawca/wychowawczyni klasy

OPRACOWAŁA: Małgorzata Siupik

PRZEBIEG:

1. Przedstawienie tematu i celu zajęć.
2. Osoba prowadząca zapisuje na tablicy słowo „Niepełnosprawność” i prosi uczniów/uczennice o podawanie skojarzeń z hasłem. Ważne jest, aby zachęcić uczniów/uczennice do otwartości i podkreślić fakt, że nie ma tu dobrych i złych odpowiedzi. Wspólne określenie czy pojawiło się więcej pozytywnych czy negatywnych skojarzeń.
3. Przedstawienie uczniom/uczennicom definicji i rodzajów niepełnosprawności.
4. Przedstawienie uczniom/uczennicom definicji dyskryminacji.

5. Podział uczniów/uczennic na małe 3-4 osobowe grupy. Uczniowie/uczennice mają za zadanie wskazać przejawy dyskryminacji osób niepełnosprawnych w szkole, korzystając z treści filmu i z własnych doświadczeń

(przykłady z życia: bariery architektoniczne-schody, krawężniki, brak bankomatów dla osób niewidomych, rozkłady jazdy pociągów niedostosowane dla niesłyszących czy niewidomych, szykanowanie ze strony rówieśników etc.). Przejawy zapisują na arkuszach papieru.

6. Uczniowie/uczennice pracując w małych grupach proszeni są o wskazanie sposobów wyrównania szans osób niepełnosprawnych tzn. co trzeba zmienić, aby osoby z niepełnosprawnością mogły korzystać z przestrzeni publicznej na równych prawach z osobami bez niepełnosprawności. Równo nie znaczy tak samo. Równo znaczy inaczej, jednak tak, aby każdy miał taką samą szansę na stracie w realizacji życiowych celów. Inspiracje uczniowie/uczennice mogą czerpać z treści filmu oraz własnych doświadczeń.
7. Uczniowie/uczennice nadal pracując w małych grupach próbują wcielić się w ucznia z niepełnosprawnością (wybór rodzaju niepełnosprawności jest dowolny), który dojeżdża do szkoły 15 km autobusem. Jakie przeszkody spotyka i co można byłoby zrobić, aby mógł samodzielnie funkcjonować? Jak się czuje napotykać poszczególne przeszkody?
8. Podsumowanie: Język tworzy rzeczywistość.

Osoba niepełnosprawna czy z niepełnosprawnością? Podkreślenie tej niewielkiej różnicy językowej jako przejaw odmiennej postawy wobec niepełnosprawności. Mówiąc osoba niepełnosprawna mamy przed oczami osobę, której podstawę tożsamości stanowi jego/jej niepełnosprawność np. fakt poruszania się na wózku inwalidzkim, zapominamy lub nie dostrzegamy innych elementów jego/jej tożsamości równie ważnych takich jak: bycie rodzicem, pracownikiem, mężem, żoną, uczniem, uczennicą, córką, synem etc. Mówiąc o niej zamykamy ją w „klatce niepełnosprawności”. Kiedy zaś mówimy osoba z niepełnosprawnością to mamy na uwadze, że niepełnosprawność jest tylko jedną z wielu składowych tożsamości tej osoby i niekoniecznie najważniejszą.

Materiał dla osoby prowadzącej:

I. Informacja o filmie:

„Potężny i szlachetny”

produkcja: USA 1998

reżyseria: Peter Chelsom

scenariusz: Charles Leavitt

Opowieść o przyjaźni dwóch nastolatków. Max jest dobrze zbudowany, ale powolny, niezbyt błyskotliwy i nie umie czytać. Kevin jest bardzo zdolny i inteligentny, ale rzadka choroba zdeformowała go fizycznie. Obaj chłopcy są sąsiadami. Pewnego dnia Kevin zostaje korepetytorem Maxa, z polecenia szkoły. Chłopcy zaprzyjaźniają się i razem przenoszą się do krainy rycerzy i bohaterów ze swoich książek.

II. Definicja i podział niepełnosprawności

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

1. **Niesprawność (impariment)** - każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;
2. **Niepełnosprawność (disability)** - każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka;
3. **Ograniczenia w pełnieniu ról społecznych (handicap)** - ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Podział:

1. Niepełnosprawność fizyczna dzieli się na dwa typy ruchowa oraz niepełnosprawność narządów wewnętrznych
2. Niepełnosprawność sensoryczna: osoby niewidome, słabo widzące, niesłyszące, słabo słyszające, głuchonieme.
3. Niepełnosprawność psychiczna: upośledzenie umysłowe, zaburzenia psychiczne, osoby cierpiące na epilepsję.

III.Słowniczek:

opracowanie na podstawie prezentacji Anny Kamińskiej
Akademia Dialogu Międzykulturowego Galeria Tolerancji

STEREOTYP

Funkcjonujący w świadomości społeczeństwa uproszczony, skrótowy i zabarwiony wartościująco obraz rzeczywistości, odnoszący się do: grup społecznych, osób, sytuacji, instytucji.

Stereotyp sprawia, że identyczne cechy zostają przypisane wszystkim bez wyjątku członkom/członkiniom grupy, niezależnie od rzeczywistych różnic między nimi
(Z gr.: *stereos* – sztywny, zastygły; *typos* – obraz, forma, typ, wzorzec).

UPRZEDZENIA

Upředzenie to **wrogi** bądź **negatywne nastawienie** dotyczące wyróżniającej się grupy ludzi, oparte wyłącznie na ich przynależności do tej grupy.

Upředzenia karmią się negatywnymi stereotypami dotyczącymi jednostek lub grup.

DYSKRYMINACJA

Nieusprawiedliwione, negatywne lub **krzywdzące działanie** skierowane przeciwko członkowi danej grupy, wyłącznie dlatego, że do niej należy

Traktowanie danej osoby mniej przychylnie, niż inną w porównywalnej sytuacji **ze względu na jakąś cechę** (np. Płeć, orientacja psychoseksualna, wiek, niepełnosprawność, religia lub przekonania czy pochodzenie etniczne lub rasowe).